

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

**Факультет фізичної культури та спорту
Кафедра теорії та методики фізичної культури**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»**

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Миколаїв — 2019

**РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського**

Розробник: Лісенчук Геннадій Анатолійович, професор кафедри теорії та методики фізичної культури, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури _____ (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету фізичної культури та спорту

Протокол від «27» серпня 2019 р. № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «27» серпня 2019 р. № 14

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Кузнецова О.А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни Методика викладання дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання» складена Лісенчуком Г. А. відповідно до спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Дисципліна «Методика викладання дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання» є профільною дисципліною у навчальному плані підготовки магістрів.

Предметом вивчення є загальні закономірності функціонування і розвитку фізичного виховання.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення дисципліни здійснюється на базі знань та вмінь отриманих студентами при вивченні наступних дисциплін: «Теорія і методика фізичного виховання», «Гімнастика та методика викладання», «Легкої атлетики та методика викладання», «Спортивні ігри та методика викладання», «Плавання та методика викладання», «Педагогіка», «Психологія».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета курсу: формування у студентів знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої самостійної роботи в навчальних закладах освіти.

1.2 Завдання курсу:

- надати майбутнім фахівцям в галузі фізичного виховання необхідного обсягу знань та допомогти у засвоєнні практичних вмінь та навичок щодо зміцнення здоров'я, підвищення

- працездатності, формування здорового способу життя учнівської молоді, використання засобів фізичної культури для професійно-прикладної фізичної підготовки.
- формувати у майбутніх спеціалістів уяви про соціальне-педагогічне значення фізичного виховання в навчальних закладах освіти, зміст та особливості викладання фізичного виховання в закладах освіти різного рівня акредитації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-3. Здатність оперувати основними поняттями й термінами інформаційно-комунікативних технологій; використовувати медіатизацію, компютеризацію, інтелектуалізацію в навчальній діяльності; визначати функції інформатизації вищої школи; усвідомлювати види та методiku створення Інтернет-проектів; студіювати вимоги до створення електронного підручника.

ЗК-4. Діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну й етичну відповідальність за ухвалені рішення.

ЗК-6. Здатність формувати ресурсно-інформаційні бази для здійснення практичної діяльності в різних сферах

ЗК-7. Здатність самостійно здобувати й використовувати, у тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання й уміння, безпосередньо не пов'язані зі сферою професійної діяльності

ЗК-8. Вільно користується українською й іноземною мовами як засобом ділового спілкування

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування; здійснювати професійну комунікацію в усній і письмовій формах українською та іноземною мовами для вирішення завдань професійної діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати знання сучасних проблем науки й освіти під час вирішення професійних завдань;

ФК 3. Здатність здійснювати професійну й особистісну самоосвіту, проектувати подальші освітні маршрути й професійну кар'єру.

ФК 4. Застосовувати сучасні методики й технології організації освітньої діяльності, діагностики й оцінювання якості освітнього процесу з різних освітніх програм.

ФК 5. Готовність до розробки й реалізації методичних моделей, методики, технологій і прийомів навчання, до аналізу результатів процесу їхнього використання в організаціях, що здійснюють освітню діяльність.

ФК 7. Здатність виконувати наукові дослідження й використати їхні результати з метою підвищення ефективності тренувального процесу.

ФК 9. Здатність розробляти плани, програми й методики проведення досліджень в області фізичної культури й спорту, самостійно здійснювати наукове дослідження.

ФК 10. Здатність аналізувати й проектувати на сучасному рівні освітній процес, науково-дослідну, організаційно-управлінську, спортивну, фізкультурно-оздоровчу діяльність, у тому числі в умовах інклюзивної освіти.

ФК 11. Здатність проектувати форми й методи контролю якості освіти, різні види контрольно-вимірjuвальних матеріалів, у тому числі з використанням інформаційних технологій з врахуванням вітчизняного й закордонного досвіду в сфері фізичної культури й спорту.

ФК 12. Здатність розробляти проекти й методичну документацію в сфері фізичної культури й спорту з обліком соціальних, морфoфункціональних, психологічних особливостей контингенту різної статі й віку, природничих і економічних особливостей регіону.

ФК 13. Мати високий рівень знань в області організаційно-управлінської діяльності (знайомство з новітніми теоріями, інтерпретаціями, методами й технологіями).

ФК 14. Здійснювати планування, організацію, контроль і корегування освітнього процесу; науково-дослідної, організаційно-управлінської, спортивної, фізкультурно-оздоровчої діяльності.

ФК 18. Використовувати здоров'язберігаючі технології на користь збереження, зміцнення і формування здоров'я.

III. програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Розв'язує складні задачі та проблеми, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 3. Демонструє уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології, які сприятимуть ефективній організації навчально-виховного процесу.

ПРН 5. Зрозуміло і недвозначно доносить власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 6. Використовує іноземні мови управління комплексними діями або проектами, бере відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах у професійній діяльності

ПРН 8. Демонструє уміння у розробці навчально-методичних матеріалів (робочих програм, навчально-тематичних планів) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.

ПРН 9. Демонструє знання законів природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності, застосовує методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН 10. Здатний до професійної самоосвіти, особистісного зростання, проектування подальших освітніх траєкторій

ПРН 11. Вміє аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сфері освіти.

ПРН 13. Здатний аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сфері вищої освіти.

ПРН 14. Здатний раціонально і повно використовувати основні поняття і закони, нормативно-правові акти та нормативно-методичні матеріали.

ПРН 15. Здатність схематично формувати структуру управління в навчальних закладах різних рівнів акредитації: технікум, інститут, університет, навчально-науково-виробничий комплекс.

ПРН 16. Володіти методиками навчання руховим діям та розвитку фізичних якостей студентів; працювати з документами планування (навчальний план, навчальна програма, робоча програма та ін.).

ПРН 17. Використовувати в професійній діяльності актуальні прийоми навчання і виховання, різноманітні форми комунікації і активізації учнів в процесі занять фізичним вихованням.

ПРН 18. Виконувати інформаційний пошук першоджерел і наукової та навчальної літератури з розглядуваної проблеми в бібліотеках з відкритим доступом та компютерних мережах.

ПРН 19. Добирати засоби та методи фізичного виховання з урахуванням новітніх тенденцій педагогіки, теорії та методики фізичного виховання, теорії спортивного тренування.

ПРН 20. Володіти знаннями щодо використання здоров'язберігаючих технологій.

4) У процесі вивчення курсу майбутні фахівці повинні

знати: законодавчі й програмно-методичні документи, мету, завдання фізичного виховання студентської молоді, вікові особливості розвитку організму студентів, проблеми здоров'я, норми рухової активності, форми роботи з фізичного виховання в ЗВО, організацію і методику проведення навчальних занять з фізичного виховання у ЗВО, занять у спортивних секціях з видів спорту та в фізкультурно-оздоровчих групах.

вміти: будувати процес фізичного виховання і спортивного тренування відповідно до вимогам законодавства в галузі освіти, фізичного виховання і спорту, програмними та нормативними основами освіти, фізичного виховання і спорту, вдосконалювати педагогічну майстерність на підставі аналізу власного досвіду та досвіду своїх колег, організувати заняття з різних видів спорту, груп загальної фізичної підготовки, організувати і проводити змагання, організувати фізкультурно-оздоровчі та фізкультурно-спортивні заходи, скласти календар спортивно-масових заходів ЗВО, підбирати адекватні форми занять стосовно вікових, статевих, морфо-функціональних та психологічних особливостей студентів і рівня їх підготовленості, розподіляти студентів на підгрупи у відповідності з їх індивідуальними можливостями, реалізовувати міжпредметні зв'язки, забезпечити органічне поєднання теоретичного матеріалу з практичним в рамках окремого заняття, використовувати різноманітні засоби і методи фізичного виховання і спорту, використовувати стандартне і нестандартне обладнання, тренажерні пристрої, технічні засоби навчання.

Навчальна дисципліна складається із 120 годин / 4 кредитів ЕКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Методика викладання навчальної дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Тема 1. Мета і завдання навчальної дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Предмет ТМФВ і її місце в системі наукових знань. Основні вихідні поняття ТМФВ.

Завдання навчальної дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Тема 2. Актуальні проблеми викладання навчальної дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Передумови і перспективи реформування національної системи фізичного виховання. Умови функціонування системи фізичного виховання в сучасних умовах. Розвиток системи ФВ у спадщині видатних українських педагогів.

Тема 3. Педагогічні функції, уміння та техніка викладача.

Характеристика педагогічних функцій. Характеристика педагогічних умінь.

Поняття педагогічної майстерності викладача. Формування техніки вчителя.

Кредит 2. Методика проведення лекцій з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Тема 4. Значення, завдання і основні принципи побудови лекції з ТМФВ.

Виховна функція лекції. Науковість, доступність та систематичність лекції. Свідомість і міцність засвоєння знань. Наочність лекції.

Тема 5. Активізація пізнавальної діяльності студентів на лекції з ТМФВ.

Впровадження сучасних технологій навчання. Використання сучасних методів навчання на лекціях у ЗВО. Реалізація принципів сучасних концепцій викладання. Засоби активізації пізнавальних процесів.

Тема 6. Підготовка до лекції з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання». Відбір матеріалу для лекції. Зміст та об'єм лекції. Вибір послідовності та логіки викладання матеріалу. Підбір наочного матеріалу. Мова лектора та його стиль.

Кредит 3. Методика проведення семінарів з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Тема 7. Мета і завдання семінарських занять з ТМФВ.

Визначення мети. Визначення завдань дисципліни ТМФВ.

Тема 8. Типи та різновиди семінарських занять з ТМФВ.

Семінар-бесіда. Семінар-диспут. Семінар-коментоване читання. Семінар-конференція.

Підготовка студентів до семінарських занять.

Тема 9. Планування семінарських занять та підготовка до них.

План семінарського заняття. Організація і проведення семінарського заняття. Критерії оцінки якості проведення семінару. Оцінка знань студентів. Самостійна робота студентів.

Кредит 4. Використання наочності на заняттях з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Тема 10. Розробка програмного забезпечення з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання».

Характеристика програми з ТМФВ. Характеристика розділів програми з ТМФВ.

Проектувальні уміння.

Тема 11. Використання мультимедійного обладнання на заняттях з ТМФВ.

Види наочності, що використовуються на заняттях з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання». Підготовка презентацій з ТМФВ. Підготовка відеоматеріалів. Різновиди мультимедійного обладнання.

3. Програма навчальної дисципліни

3. Рекомендована література

Базова

1. Волков В. Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді. Київ, 2008. 458с.
2. Воронов М. П., Кривець В. А., Солодков В. М. Практикум з фізичного виховання: навч.-практ. посіб. для студ. спец. мед. групи у вищих навч. Зкладах. Ч. II. Харків. 2008. 160с.
3. Грибан Г. П. Життєдіяльність та рухова активність студентів. Монографія. Житомир: Рута. 2009. 594 с.
4. Грибан Г. П. Модульно-рейтингова система у фізичному вихованні. Житомир: Рута. 2008. 106с.
5. Документи чинного законодавства в галузі освіти та фізичної культури. Укладач Гут Л. М. Дніпропетровськ : Інновація. 2011. 272с.
6. Дубогай О. Д., Цьось А. В., Євтушок М. В. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк. 2012. 276с.
7. Кашуба В. А. Биомеханика осанки. Киев. Олимпийская литература. 2003. 178с.
8. Москаленко Н. В. Власюк О. О., Степанова І. В., Шиян О. В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів [навч. посіб.]. Дніпропетровськ. Інновація. 2014. 332с.
9. Навчальна програма з фізичного виховання для ВНЗ. Київ. 2013.
10. Пангелова Н. Є. Формування гармонійно розвинутої особистості дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання : [монографія]. Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М. 2013. 432с.
11. Пилипей Л.П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів : монографія. Суми: ДВНЗ „УАБС НБУ”. 2009. 312с.
12. Попрощаєв О. В., Мунтян В. С., Приходько Г. І. Методичні поради з навчальної дисципліни “Фізичне виховання (для студентів спеціальної медичної групи)” Нац. ун-т Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків. 2012. 46с.
13. Теорія і методика фізичного виховання різних груп населення : [підруч. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / за ред. Т.Ю. Круцевіч. Київ. Олімпійська література. 2008. Т.2. 367с.
14. Теорія і практика дошкільної освіти в Україні: колектив . монограф. за заг.ред. Беленької Г. В., Мошовець М. А. Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка Київ. 2011. 232 с.
15. Шамардіна Г.М. Основи теорії і методики фізичного виховання : [навч. посіб.]. Пороги. Дніпропетровськ. 2004. 415 с.
16. Язловецький В.С. Фізичне виховання студентів з відхиленнями в стані здоров'я : навчальний посібник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. 2004. 352 с.

Допоміжна

1. Бар-Ор О., Роуланд Т. Здоровье детей и двигательная активность: от физиологических основ до практического применения. Олимпийская литература. Київ. 2009. 528с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості. Либідь. Київ. 2003. Кн. 1: Особистісно-зорієнтований підхід: науково-практичні засади. 341с.
3. Булич Є. Г., Муравов І. В. Здоровье человека. Олімпійська література. Київ. 2005. 424с.
4. Карпова І.Б., Корчинський В. Л., Зотов А. В. Фізична культура та формування здорового способу життя: Навч. посіб. Київ. 2005. 104с.
5. Круцевич Т. Ю., Воробьов М. І., Безверхня Г. В. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч.посіб. Олімп. л-ра. Київ. 2011. 224 с.
6. Круцевич Т. Ю., Безверхня Г. В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. Посібник. Олімпійська література. Київ. 2010. 248с.

Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.ws>. Максимюк С. П. Педагогіка : [навч. посіб.] Кондор, 2009.
2. <http://search.ligazakon.ua>. Типовий статут фізкультурно-спортивного клубу спортивної спілки учнівської молоді загальноосвітнього та професійно-технічного навчального закладу.
3. <http://www.zipro.net.ua>. Курси підвищення кваліфікації [Електронний ресурс] // Матеріали сайту Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

- а) контроль засвоєння теоретичних знань;
- б) контроль самостійної роботи студентів;
- в) реферування або створення презентації;
- г) контрольні роботи.